

VERDISKAPING – ARBEIDSPLASSE

I Regional plan for verdiskaping og innovasjon er verdiskapingsinitiativet, formulert som «*koordinert, felles innsats*» et viktig tiltak for å vinne fram i konkurransen om arbeidsplasser med høy verdiskaping, som samtidig kan imøtekomme omstilling mot fornybar energi og grønnere økonomi. Det forutsettes at ulike sektorer og samfunnsaktører samarbeider og utvikler felles strategier for aktuelle utfordringer og muligheter, f.eks. knyttet til andelen unge uføre eller bedrifter med vekstpotensial.

«*Verdiskaping skjer når verdien av det vi lager (varer og tjenester) er større enn verdien av ressursene som benyttes*» (NOU, 2012:9). Verdiskapingen skal finansiere velferdsstaten slik at alle skal ha mulighet til å leve trygt og godt nå og i framtida. I den sammenheng blir kunnskap og kompetanse stadig viktigere, både for økonomi og for den enkelte arbeidstaker. Dette er i dag en like viktig innsatsfaktor som arbeidskraft og kapital. Samtidig er god infrastruktur og tilgjengelighet på egnede arealer avgjørende for etablering og utvikling av næringsvirksomhet. Kompetanse som svarer opp aktuelle behov og bred bærekraftforståelse, hensiktsmessig arealforvaltning og god samhandling mellom næringsliv, utdanningsaktører og offentlig sektor blir dermed viktige elementer for verdiskaping og utvikling av arbeidsplasser.

Det har vært en god vekst i antall arbeidsplasser i Larvik de siste årene, spesielt innen privat sektor.

Det er en stor overvekt av små og mellomstore virksomheter, og man har få store fyrårns/hjørnestensbedrifter.

Larviks bransjestruktur består av en stor andel (over landsnittet); handel, industri, bygg og anlegg og transport.

Samtidig ligger Larvik under landsnittet innen områder som; informasjon og kommunikasjon, forretningsmessig, teknisk og privat tjenesteyting, reiseliv, finansiering og undervisning.

Larvik har en vesentlig lavere andel arbeidsplasser med ansatte som har høyere utdanning (kunnskapsbaserte) enn landsnittet. Dette gjenspeiles i et lavere utdanningsnivå i befolkningen.

Verdiskapingen i næringslivet er lavere enn andre bykommuner i Vestfold.

Larvik har en lav inn og utpendling sett i forhold til nabokommunene og er således mindre integrert i det regionale arbeidsmarkedet.

Larvik har lav arbeidsledighet, men høy andel uføretrygdede.

Larvik har en bransjestruktur som kan forventes å i sterk grad bli påvirket av trender som automatisering og digitalisering. Dette vil bidra til å trekke sysselsettingen i negativ retning.

Lavt utdanningsnivå i befolkningen gjør det krevende å opprettholde og tiltrekke seg «kompetansebaserte virksomheter».

Lav andel arbeidsplasser for ansatte med høyt utdanningsnivå bidrar til å gjøre det krevende å få tilflytning av blant annet småbarnsfamilier.

Kombinasjonen av bedriftsstørrelse og bransjefordeling peker på at det er lavere verdiskaping og svak vekstkraft i det eksisterende næringslivet.

En stor andel av befolkningen er ute av arbeidslivet pga. alder og uførestatus.

Fokusere på å legge til rette for å tiltrekke seg virksomheter som bidrar med «direkte verdiskaping».

Legge til rette for å tiltrekke seg «kompetansebaserte virksomheter».

Vekst i disse områdene vil bidra til vekst i virksomheter innen «indirekte verdiskaping» og således øke sysselsettingstilbudet for virksomheter med behov for arbeidskraft med lavere utdanningsnivå.

Kommunen bør søke å stimulere til dette via anskaffelser, fasilitering og utviklingsprosjekter – gjerne rettet mot oppnåelse av bærekraftsmålene/utfordringer.

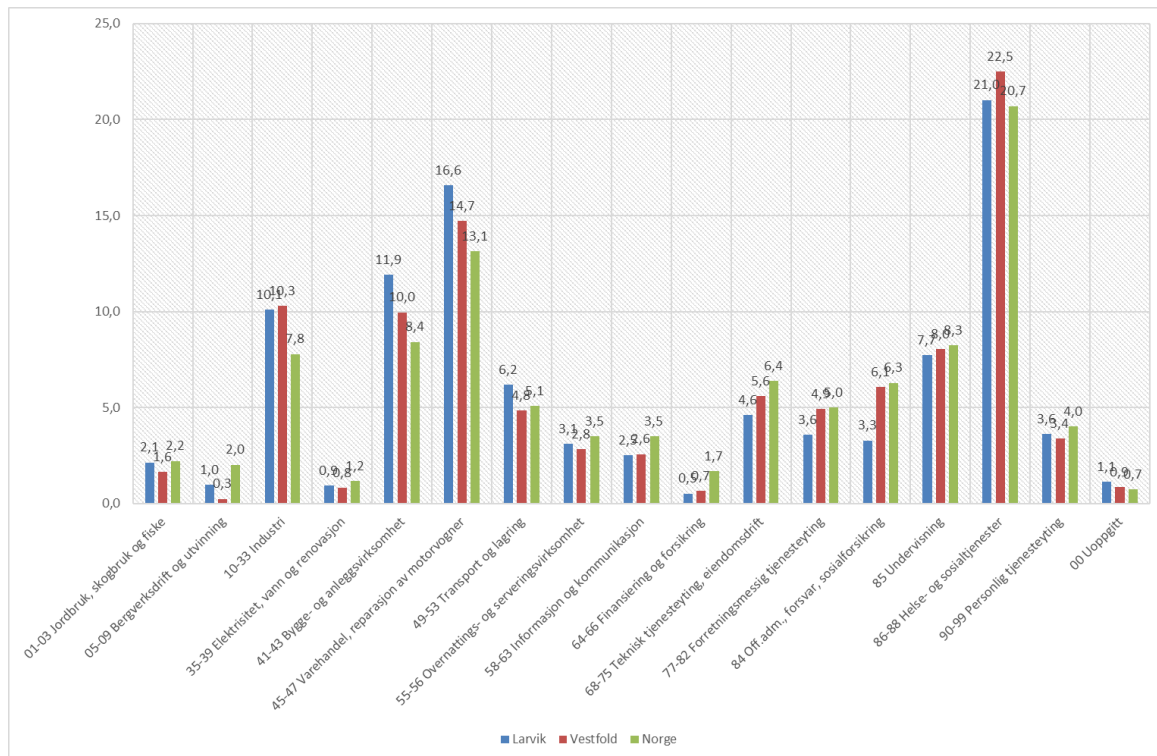
Arbeidsplasser per sektor

	Antall arb. plasser 2018	Endring 2015 - 2018	Endring Larvik i %	Endring Vestfold i %	Endring Norge i %
Alle sektorer	19294	746	4,0	4,1	3,6
Statlig forvaltning	997	-233	-18,9	0,9	3,0
Fylkeskommunal forvaltning	333	8	2,5	6,0	0,9
Kommunal forvaltning	4269	191	4,7	5,8	5,6
Privat sektor	13695	781	6,0	4,0	3,3

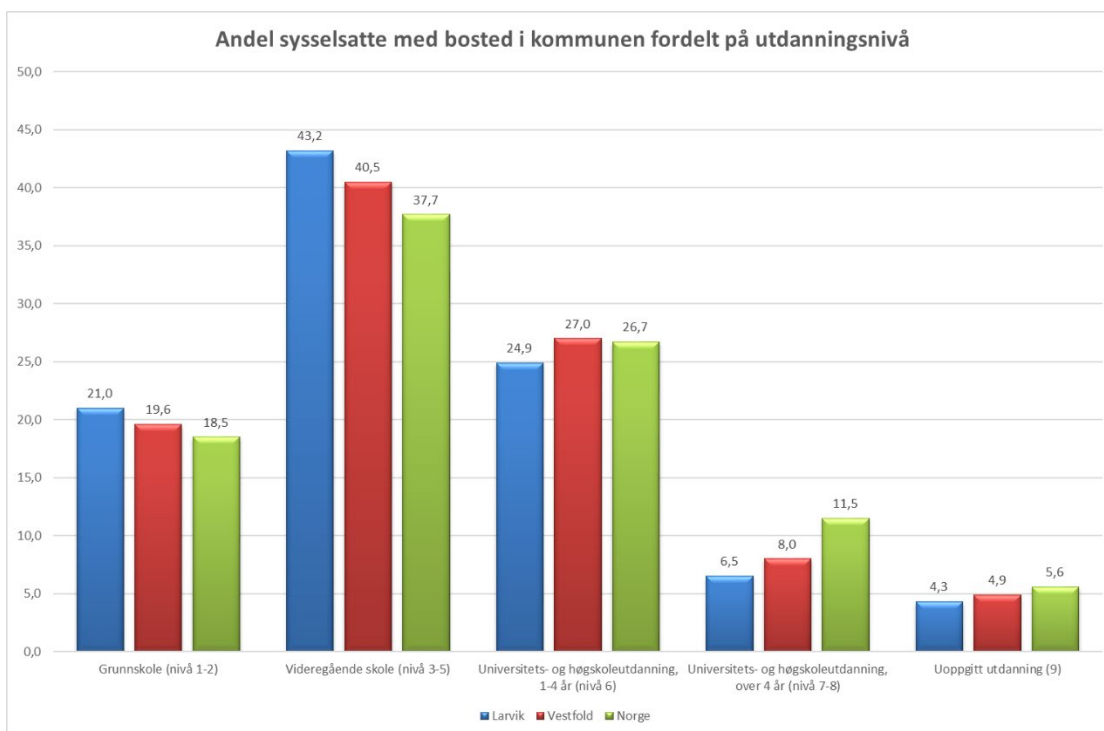
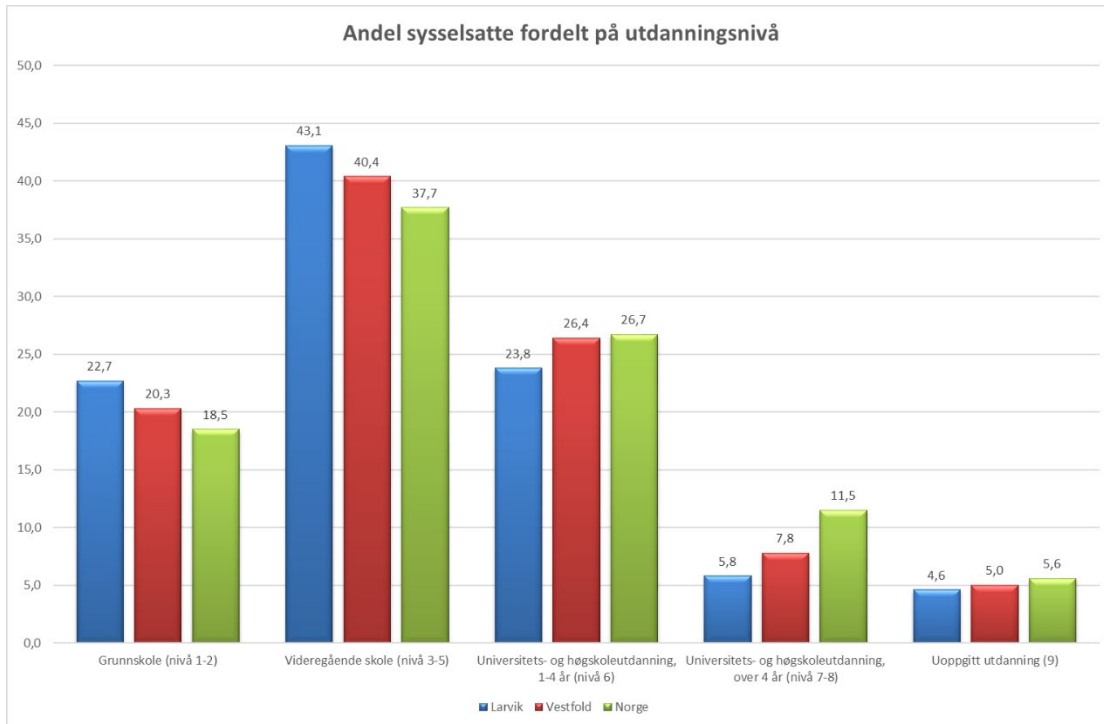
Kilde: SSB Tabell 07979

Bransjestruktur

Andel arbeidsplasser per næringskode:

Kompetansenivå for sysselsettingen

	Utdanningsnivå på sysselsatte i:			Utdanningsnivå på bosatte i:		
	Larvik	Vestfold	Norge	Larvik	Vestfold	Norge
Grunnskole (nivå 1-2)	22,7	20,3	18,5	21,0	19,6	18,5
Videregående skole (nivå 3-5)	43,1	40,4	37,7	43,2	40,5	37,7
Universitets- og høgscoleutdanning, 1-4 år (nivå 6)	23,8	26,4	26,7	24,9	27,0	26,7
Universitets- og høgscoleutdanning, over 4 år (nivå 7-8)	5,8	7,8	11,5	6,5	8,0	11,5
Uoppgitt utdanning (9)	4,6	5,0	5,6	4,3	4,9	5,6

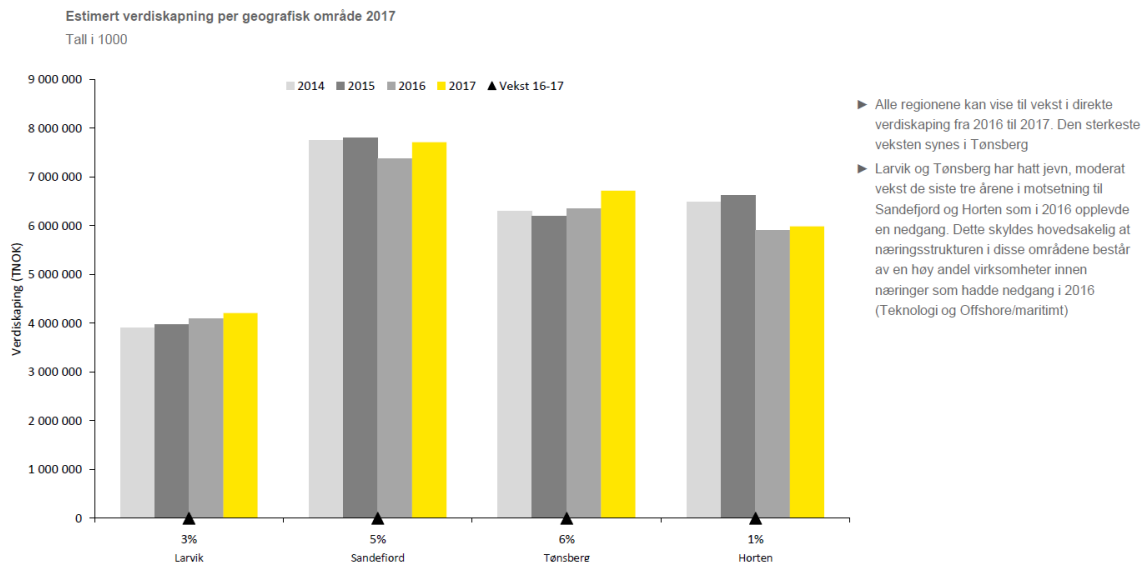
Kilde: SSB tabell 11615

Arbeidsledighet og antall uføre

	Larvik	Vestfold	Norge	Beregnet
Heltidsledige	2,1	2,8	2,3	i % av arbeidsstyrken
Mottakere av uføretrygd	14,4	12,5	10	i % av befolkningen 18-67 år

Kilde: NAV

Verdiskaping i næringslivet

- Verdiskaping menes i denne sammenheng de økonomiske merverdier som skapes gjennom produksjons- og tjenesteaktivitet. Et lands verdiskaping måles som oftest ved bruttonasjonalprodukt (BNP), hvor BNP er et resultat av det som produseres, fratrukket innsatsfaktorene. I tillegg inkluderes importskatter, MVA og toll i et lands BNP.
- Tilsvarende tall for en virksomhet vil være driftsresultat før avskrivninger og lønnskostnader (bruttoprodukt). Verdiskapingen kommer her virksomhetene til gode som driftsresultat, arbeidstakerne til gode som lønn og det offentlige til gode gjennom skatteinntekter.

Nasjonalt	Virksomhet
Produksjon (produsentverdi)	Driftsresultat før skatt
- Produktinnsats (kjøpverdi)	+ Avskrivninger
+ Importskatter, MVA og toll	+ Lønn
= Verdiskaping (BNP)	= Verdiskaping (BP)

- Rapporten deler også inn verdiskaping i «direkte verdiskaping» dvs. virksomheter som i hel eller stor grad opererer i markeder utover regionen og dermed trekker verdiskaping til området.
- Begrunnelsen for å skille ut indirekte verdiskaping er at disse virksomhetene grunnleggende sett bygger på kjøpekraft og produktinnsats generert av virksomheter med direkte verdiskaping. For eksempel er lokal butikkhandel og fast eiendom et resultat av at folk ønsker å bo i området, noe som er generert av at det finnes inntektsmuligheter (arbeidsplasser) der.

Kilde: «**Virksomheter og næringsmiljøer i Vestfold**», Analyse utarbeidet av EY for Vestfold fylkeskommune november 2018.

Pendling

	Sysselsatte personer bosatt i regionen	Innpendling	Utpendling	Sysselsatte personer med arbeidssted i regionen	Andel av bosatte som pendler ut	Andel sysselsatte som pendler inn	Nettoppendling
0701 Horten	12490	3808	5510	10788	44,1	35,3	-1702
0704 Tønsberg	23000	15293	9383	28910	40,8	52,9	5910
0710 Sandefjord	30072	9820	10169	29723	33,8	33,0	-349
0712 Larvik	22167	4552	7425	19294	33,5	23,6	-2873
0805 Porsgrunn	17128	8335	8347	17116	48,7	48,7	-12
0806 Skien	25666	8644	8499	25811	33,1	33,5	145

Kilde: SSB tabell 11616

Kilder:

[Verdiskaping i Vestfold](#)

[NOU: Energiutredningen – verdiskaping, forsyningsikkerhet og miljø](#)

[YS – Verdiskaping og bærekraft](#)

[SSB tabell 07979](#)

[SSB tabell 07984](#)

[SSB tabell 11615](#)

[SSB tabell 11616](#)

[NAV statistikk](#)

[Rapport: «Virksomheter og næringsmiljøer i Vestfold», EY 2018](#)

[Næringsplan for Larvik kommune, høringsdokument](#)